

Sygn. akt VI GC 56/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Modrzyński
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Falkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2021 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. G.

przeciwko A. B. (1)

o zapłatę

- zasądza od pozwanego A. B. (1) na rzecz powoda K. G. kwotę 78.100 zł (siedemdziesiąt osiem tysięcy sto złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 lipca 2019r. do dnia zapłaty,
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.022 zł (dziewięć tysięcy dwadzieścia dwa złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wojciech Modrzyński

Sygn. akt VI GC 56/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 stycznia 2020 r. (data prezentaty – k. 3) powód K. G. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Firma (...) wniósł o zasądzenie w postępowaniu upominawczym od A. B. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) kwoty 78.100,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 lipca 2019 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż strony zawarły umowę wykonania remontu elewacji budynku przemysłowego na ul. (...) w Ś.. Na podstawie tej umowy powód zobowiązał się do wykonania kompleksowego remontu elewacji oraz odświeżenia ramp za wynagrodzeniem 70.000,00 zł netto. Prace elewacyjne miały zostać wykonane w zakresie naprawy drobnych ubytków tynku, położeniu nowych tynków zewnątrz oraz dwukrotnego pomalowania farbą elewacyjną kompleksu budynku oraz miały zostać wykonane z użyciem materiałów budowlanych zakupionych przez powoda. Podstawę płatności miał stanowić protokół odbioru przedmiotowych prac remontowych. Termin wykonania uzgodnionych prac remontowych elewacji został pierwotnie ustalony między stronami na dzień 30 kwietnia 2019

r. Powód rozpoczął ustalone prace remontowe na przełomie kwietnia/maja 2019 r., ponieważ pozwany wstrzymał prace budowlane z powodu braku okien zewnętrznych, drzwi zewnętrznych oraz wewnętrznych, co spowodowało, iż finalnie zakończenie robót miało miejsce w dniu 1 czerwca 2019 r. Kolejno zgodnie z postanowieniami umowy powód wystawił po zakończeniu prac i podpisaniu protokołu odbioru pierwotnie fakturę VAT nr (...) z dnia 11 czerwca 2019 r. z terminem płatności na dzień 26 czerwca 2019 r., jednakże na prośbę pozwanego spowodowaną brakiem środków finansowych ją anulował. Finalnie powód wystawił dopiero dnia 1 lipca 2019 r. fakturę VAT nr (...) z terminem płatności na dzień 7 lipca 2019 r., która została doręczona pozwanemu e-mailowo w dniu 1 lipca 2019 r. Pomimo upływu terminu do uregulowania płatności z ww. faktury pozwany nie uścił należności (k. 3-31).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 4 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w Toruniu uwzględnił żądanie powoda w całości (k.32).

Sprzeciwem od powyższego nakazu zapłaty z dnia 21 lutego 2020 r. (data stempla potowego k. 91) pozwany A. B. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Jednocześnie pozwany podniósł zarzut potrącenia wzajemnych wierzytelności stron, tj. należności dochodzonej niniejszym powództwem przez powoda w kwocie 78.100,00 zł z należnościami pozwanego wynikającymi z not księgowych nr (...) z dnia 12 lutego 2020 r. w łącznej wysokości 81.303,00 zł.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podnosił, iż protokół odbioru został sporządzony pomiędzy stronami tylko w zakresie wskazanym w protokole z dnia 11 czerwca 2009 r. Na pozostałe elementy nigdy nie został sporządzony protokół odbioru robót. W ocenie pozwanego jest to celowe działanie powoda w celu ukształtowania korzystnej pozycji procesowej. Ponadto wskazane przez powoda kwestie dot. stolarki okiennej nie miały żadnego wpływu na termin ukończenia robót przez pozwanego, bowiem tylko i wyłącznie powód jest odpowiedzialny za niedotrzymanie terminów realizacji inwestycji. Z uwagi na powyższe pozwany wystawił noty księgowe z tytułu naliczenia kar umownych za opóźnienie w wykonaniu inwestycji i wystosował do powoda oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności wynikających z tego samego stosunku prawnego łączącego strony. W wyniku złożonego oświadczenia to powód jest zobowiązany zapłacić pozwanemu kwotę 3.203,00 zł (39-82).

Pismem procesowym z dnia 17 marca 2020 r. (data stempla pocztowego – k. 131) powód podtrzymał stanowisko zawarte w pozwie oraz wniósł o nieuwzględnienie zarzutu potrącenia wzajemnych wierzytelności z uwagi na efekt niespełnienia wymogów materialnoprawnych oraz procesowych, a w szczególności dyspozycji art. 203¹ k.p.c.

W uzasadnieniu pisma podnoszono, iż strony zawarły trzy umowy o wykonanie remontu poszczególnych elementów tej samej nieruchomości, tj. dachu, elewacji oraz hali wysokiego składowania. Powód dochodzi roszczenia wyłącznie wynikającego z zawartej pomiędzy stronami umowy o wykonanie remontu elewacji z dnia 3 kwietnia 2019 r., a nie również z pozostałych dwóch umów. Podstawowym ograniczeniem zarzutu potrącenia art. 203¹ k.p.c. jest zasada, iż obie wierzytelności muszą wynikać z tego samego stosunku prawnego, czyli np. z tej samej umowy o roboty budowlane (zapłata wynagrodzenia z jednej strony i przeciwstawne jej roszczenie z tytułu kar umownych za opóźnienie). Nie może mieć bowiem miejsce sytuacja, że roszczenie zgłoszone w pozwie dotyczy jednego stosunku prawnego łączącego strony, a do potrącenia zgłoszone jest roszczenie np. jeszcze z innych stosunków prawnych. Bez spełnienia tej podstawowej przesłanki, jak ma to miejsce w przypadku zarzutu potrącenia podniesionego przez pozwanego, zarzut ten w formie oraz kształcie, mógłby się wyłącznie ostać, jeżeli wierzytelność pozwanego byłaby niesporna lub uprawdopodobniona dokumentem niepochozącym wyłącznie od pozwanego. Powód podkreślał, iż do skutecznego uwzględnienia zarzutu potrącenia konieczne jest udowodnienie roszczenia, czemu pozwany nie sprostał.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód K. G. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Firma (...). Działalność powoda głównie polega na wykonywaniu prac budowlanych oraz remontowych.

Dowód: wydruk z (...) powoda – k. 15.

Pozwany A. B. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...), między innymi w zakresie usług geodezyjnych.

Dowód: wydruk z (...) pozwanego – k. 16.

W dniu 3 kwietnia 2019 r. w T. pozwany A. B. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) jako Zamawiający i powód K. G. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Firma (...) jako Wykonawca zawarli umowę o wykonanie remontu budynku przemysłowego na ul. (...) w Ś. (§1 ust. 1). Na podstawie zawartej umowy powód zobowiązał się do kompleksowego wykonania elewacji wraz z materiałem i odświeżeniem ramp. Strony ustaliły wynagrodzenie za wykonanie umowy w kwocie 70.000,00 zł netto, zaś podstawą płatności miał być protokół odbioru (§ 1 ust. 2, § 2 ust. 1 i ust. 2). Roboty miały zostać wykonane przez powoda w terminie do dnia 30 kwietnia 2019 r. (§ 4). W §12 strony zastrzegły kary umowne na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań wynikającej z niniejszej umowy. W przypadku opóźnienia powód miał zapłacić pozwanemu karę umowną za opóźnienie: a) w wykonaniu przedmiotu umowy w terminie określonym w §4 w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego za każdy dzień opóźnienia, b) w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego za każdy dzień opóźnienia licząc od dnia następującego po dniu, w którym miało nastąpić usunięcie wady, c) w usunięciu wad zgłoszonych w ramach udzielonej gwarancji w terminie określonym w §9 ust. 2 w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego za każdy dzień opóźnienia. Ponadto jeżeli kary umowne nie pokryłyby faktycznie poniesionych szkód stronom przysługiwało im prawo dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

Dowód: umowa o wykonanie remontu z dnia 3 kwietnia 2019 r. – k. 17-21.

Ponadto w dniu 3 kwietnia 2019 r. strony zawarły 2 inne umowy, tj. umowę remontu dachu wraz materiałem, opierzeniem i rynnami oraz umowę kompleksowego remontu hali wysokiego składowania, wewnętrznej hali wraz z socjalnymi obiektami oraz posadzki w hali wysokiego składowania w budynku przemysłowym na ul. (...) w Ś..

Dowód: umowa o wykonanie remontu z dnia 3 kwietnia 2019 r. – k. 53-55,

umowa o wykonanie remontu z dnia 3 kwietnia 2019 r. – k. 56-58.

Powód rozpoczął ustalone prace remontowe na przełomie kwietnia/maja 2019 r., ponieważ pozwany wstrzymał prace budowlane z powodu braku okien zewnętrznych oraz wewnętrznych, co spowodowało, iż finalnie zakończenie robót miało miejsce w dniu 1 czerwca 2019 roku. W chwili prowadzenia remontu pozwany zawarł umowę najmu całego obiektu. Zakres prac remontowych konsultował z przyszłym najemcą budynku. Pozwany planował wymianę drzwi i okien zewnętrznych, jednakże ostatecznie zrezygnował z ich zakupu i montażu. Dopiero po podjęciu decyzji o pozostawieniu dotychczasowych drzwi i okien pozwany zezwolił na rozpoczęcie prac związanych z remontem elewacji. Dodatkowo w trakcie trwania prac elewacyjnych okazało się, iż na wniosek najemcy obiektu, wewnątrz konieczne jest przeprowadzenie prac poprawkowych po pracach elektrycznych. Najemca budynku zamierzający prowadzić w nim działalność produkcyjną, dostosował instalację elektryczną do swoich potrzeb. Po wykonanych pracach elektrycznych pozostały ślady na ścianach, które trzeba było wykończyć. Okazała się także, iż istniejące sanitariaty nie spełniają norm i oczekiwań najemcy. Pozwany zwrócił się z prośbą do powoda o niezwłoczne przeprowadzenie powyższych prac. Powód dokupił elementy wyposażenia łazienek – muszle klozetowe, umywalki i zamontował je przy pomocy swoich pracowników w istniejących łazienkach. Wykonał także prace remontowe, zakrywające zniszczenia związane z przeróbkami instalacji elektrycznej. Powyższe prace wykonane zostały poza zawartymi umowami dotyczącymi remontu budynku.

Dowód: zeznania świadka K. C. – k. 189-190,

zeznania świadka R. F. – k. 202,

zeznania świadka M. M. (1) – k. 216-223

W dniu 11 czerwca 2019 r. strony podpisały protokół techniczny odbioru robót. Nie stwierdzono żadnych usterek. W protokole uwidoczniło datę zakończenia robót tj. 1 czerwca 2019 roku. Pozwany w żaden sposób nie sugerował aby mowa wykonana została z naruszeniem terminu wynikającego z umowy.

Dowód: protokół techniczny odbioru robót z dnia 11 czerwca 2019 r. – k. 22,

zeznania świadka M. M. (1) – k. 216-223.

Po podpisaniu protokołu odbioru prac, w dniu 11 czerwca 2019 roku, powód wystawił pozwanemu fakturę VAT nr (...) z terminem płatności na 26 czerwca 2019 roku. Pozwany poprosił powoda o wycofanie tej faktury i przesunięcie płatności na kolejny miesiąc z uwagi na brak środków finansowych. Pozwany wskazywał, iż spodziewa się napływu gotówki i dlatego prosi o przesunięcie płatności w czasie. Powód wycofał fakturę. W dniu 1 lipca 2019 r. powód wystawił na rzecz pozwanego fakturę VAT nr (...) na kwotę 70.000,00 zł netto (86.100,00 zł brutto) tytułem remontu elewacji budynku przy ul. (...) w Ś. z terminem płatności do dnia 7 lipca 2019 r. Faktura ta została doręczona pozwanemu za pomocą wiadomości e-mail w dniu 1 lipca 2019 r. Pozwany nie kwestionował powyższej faktury. Pozwany ostatecznie na poczet powyższej faktury dokonał jednej wpłaty w wysokości 8000 zł w dniu 16 sierpnia 2019 roku. W smsach informował powoda, iż zapłaci zaległe środki jak tylko uzyska pieniądze. Nigdy nie wspominał o naliczaniu kar umownych, nie podnosił zarzutów związanych z nieterminowym wykonaniem umowy.

Dowód: faktura VAT nr (...) z dnia 1 lipca 2019 r. – k. 23,

wiadomość e-mail z dnia 1 lipca 2019 r. – k. 25.

W dniu 12 lutego 2020 r. (już po złożeniu pozwu w niniejszej sprawie) pozwany wystawił na powodowi notę księgową nr (...) na kwotę 19.372,50 zł tytułem kary umownej za nieterminową realizację umowy z dnia 3 kwietnia 2019 r. (przy czym w notach księgowych błędnie wpisano datę zawarcia umowy tj. 4 marca 2020 r. zamiast 3 kwietnia 2019 roku) na kompleksowe wykonanie elewacji budynku przemysłowego na ul. (...) w Ś. (45 dni spóźnienia). Ponadto w dniu 12 lutego 2020 r. pozwany wystawił również na rzecz powoda notę księgową nr (...) tytułem kary umownej za nieterminową realizację umowy z dnia 3 kwietnia 2019 r. na remont dachu budynku przemysłowego na ul. (...) w Ś. (51 dni spóźnienia) oraz notę księgową nr (...) tytułem kary umownej za nieterminową realizację umowy z dnia 3 kwietnia 2019 r. na remont hali wysokiego składowania, wewnętrznej hali wraz z socjalnymi obiektami oraz posadzki w hali wysokiego składowania budynku przemysłowego na ul. (...) w Ś. (65 dni spóźnienia). We wszystkich notach zaznaczono termin płatności do 15 lutego 2020 roku.

Dowód: nota księgową nr (...) z dnia 12 lutego 2020 r. – k. 59,

nota księgową nr (...) z dnia 12 lutego 2020 r. – k. 60,

nota księgową nr (...) z dnia 12 lutego 2020 r. – k. 61.

Pismem z dnia 12 lutego 2020 r. kierowanym do powoda pozwany potrącił przysługującą mu wierzytelność w kwocie 81.303,00 zł z tytułu not księgowych nr (...) z dnia 12 lutego 2020 r. z wierzytelności powoda w kwocie 78.100,00 zł z faktury VAT nr (...) z dnia 1 lipca 2019 r. Jednocześnie pozwany wezwał powoda do zapłaty kwoty 3.203,00 zł w terminie 14 dni.

Dowód: potrącenie wierzytelności z dnia 12 lutego 2020 r. – k. 65

Kolejnym pismem z dnia 20 lutego 2020 r. kierowanym do powoda pozwany potrącił przysługującą mu wierzytelność w kwocie 81.303,00 zł z tytułu not księgowych nr (...) z dnia 12 lutego 2020 r. z wierzytelności powoda w kwocie 78.100,00 zł z faktury VAT nr (...) z dnia 1 lipca 2019 r. Jednocześnie pozwany wezwał powoda do zapłaty kwoty 3.203,00 zł w terminie 3 dni.

Dowód: potrącenie wierzytelności z dnia 20 lutego 2020 r. – k. 66.

Pismem z dnia 6 listopada 2019 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 79.972,19 zł.

Dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 6 listopada 2019 r. wraz z potwierdzeniem odbioru i nadania – k. 27-30.

Sąd zważył co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków: K. C., R. F., M. M. (2), N. M., M. G., J. M., złożonych do akt dokumentów oraz zeznań stron postępowania.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne zeznania świadków: K. C., R. F. za w pełni wiarygodne. Zeznania te są spójne, logiczne, konsekwentne. Świadczy o tym fakt, że świadkowie są pracownikami powoda i potwierdzili fakt planowanej wymiany okien i drzwi do budynku. Potwierdzili fakt wykonywania w maju prac dodatkowych związanych z pracami wykończeniowymi po elektrykach w pomieszczeniach i wykonania nowych sanitariatów.

Sąd uznał zeznania M. M. (2) i M. G. za wiarygodne w zakresie ustalonego stanu faktycznego. Świadczy o tym fakt, że świadkowie potwierdzili fakt wykonania remontu elewacji przez powoda, wskazali także na planowaną w maju wymianę stolarki okiennej. Trudno jednak zgodzić się z oceną świadków, iż nie miało to wpływu na przebieg prac remontu elewacji. O ile zgodzić się można ze stwierdzeniem, iż brak wymiany okien umożliwił szybsze zakończenie tych prac, bo nie trzeba było wykonywać wykończenia wokół nowych okien i drzwi, to już stwierdzenie, iż planowanie tych robót nie miało wpływu na termin prac budzi wątpliwości. Zasady logiki i doświadczenia życiowego podpowiadają, iż w przypadku remontu ścian zewnętrznych budynku najpierw wstawie się nową stolarkę okienną i drzwiową, a dopiero później przeprowadza prace tynkarskie i malarskie. Nie wymaga opinii biegłego stwierdzenie, iż zamontowanie nowych okien po zakończeniu odświeżania elewacji wiązałoby się z koniecznością uzupełnienia tynków wokół nowych okien i wykonaniem prac malarskich. Tak więc za sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego i niewiarygodne uznać należy stwierdzenie, iż planowanie zakupu okien i drzwi nie miało wpływu na termin wykonania prac. Skoro pozwany zakładał taką możliwość (zakup stolarki) to niewątpliwie był zainteresowany wstrzymaniem prac do czasu ewentualnego założenia nowych okien. W przeciwnym razie musiałby zlecić ponowne wykonanie tych prac wokół okien. Finalnie do wymiany okien nie doszło jednak sam fakt rozważania ich wymiany opóźnił prace powoda w zakresie remontu elewacji.

Zeznanie J. M. i N. M. niewiele wniosły do sprawy. N. M. jest zatrudniona w firmie pozwanego, gdzie zajmuje się księgowością. Nie znała przebiegu prac budowlanych na nieruchomości pozwanego. Świadek pomagała jedynie wybrać kolor elewacji. J. M. wykonywał na zlecenie powoda prace remontowe na dachu. Prace te jedna nie były objęte przedmiotem sporu w niniejszej sprawie. Ich przebieg nie miał więc znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty złożone do akt sprawy. Żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości. Ich autentyczność, jak i prawdziwość w zakresie twierdzeń w nich zawartych, nie budziła wątpliwości Sądu, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary, tym bardziej, że ich moc dowodowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Warto podkreślić, iż wśród dokumentów złożonych przez powoda są także wydruki korespondencji SMS-owej między stronami, z której jasno wynika, iż do momentu rozpoczęcia procesu sądowego pozwany nigdy nie kwestionował swego obowiązku zapłaty wynagrodzenia, nie powoływał się na kary umowne czy wykonanie umowy z opóźnieniem.

Sąd uznał także zeznania powoda za w pełni wiarygodne. Zeznania te są spójne, logiczne i konsekwentne. Znajdują także odzwierciedlenie w złożonych do akt sprawy dokumentach, korespondencji mailowej oraz zeznaniach świadków, którym Sąd dał wiarę.

Sąd uznał zeznania pozwanego za wiarygodne w zakresie ustalonego stanu faktycznego. Jego wyjaśnienia w zakresie przyczyn opóźnienia w zakończeniu prac elewacyjnych nie zasługują na uwzględnienie. Zdaniem Sądu pozwany próbował bagatelizować kwestie planowanej wymiany, czy zleconych prac dodatkowych, które miały zostać wykonane niezwłocznie wyłącznie w celu uprawdopodobnienia podnoszonych zarzutów. Jego zeznania w tym zakresie sprzeczne są z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Pozwany nie potrafił wyjaśnić także dlaczego od momentu

zakończenia prac remontowych elewacji nie podnosił kwestii kar umownych. Wręcz przeciwnie w korespondencji SMS-owej wielokrotnie zapewniał o zapłacie jak tylko uzyska środki finansowe.

Ostatecznie w omawianej sprawie powód dochodził wynagrodzenia za wykonane dzieło – remont elewacji budynku pozwanego. Pozwany wnosząc o oddalenie powództwa powoływał się na wykonanie tych prac z naruszeniem terminu umownego i naliczeniem kar umownych oraz ich potrąceniem z należnościami powoda.

Powództwo wywiedzione w niniejszej sprawie okazało się uzasadnione.

W przedmiotowej sprawie strony finalnie zawarły trzy różne umowy dotyczące remontów poszczególnych elementów budynku należącego do pozwanego. Powód domagał się zapłaty wynikającej z wykonanej umowy elewacji zewnętrznej.

Zgodnie z treścią art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Należy przyjąć, że wykonanie oznaczonego dzieła jest zwykle określonym procesem pracy lub twórczości o możliwym do wskazania momencie początkowym i końcowym, którego celem jest doprowadzenie do efektu (rezultatu) przyjętego przez strony w momencie zawierania umowy (szerzej zob. S. Buczkowski (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 2, s. 416–417). Umowa o dzieło stanowi zatem typowe zobowiązanie rezultatu zamierzonego przez strony.

Stosownie natomiast do treści art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się zaś, pomimo genetycznych podobieństw dwóch wyżej wymienionych typów umów, że umowa o roboty budowlane dotyczy większych budynków, takich jak: domy mieszkalne, domy wielomieszkaniowe, biurowce itp. oraz innych obiektów budowlanych, jak mosty, wiadukty, konstrukcje wysokościowe itp. oraz większych obiektów budowlanych (por. wyrok SN z dnia 18 maja 2007 r., I CSK 51/07, LEX nr 334975 oraz wyrok SN z dnia 26 września 2012 r., wskazujący, że: „Umowa o roboty budowlane dotyczy większych przedsięwzięć o zindywidualizowanych właściwościach fizycznych i użytkowych, którym co do zasady towarzyszy projektowanie, przy czym dokumentację projektową powinien dostarczyć inwestor, chyba że podjął się tego wykonawca i zinstytucjonalizowany nadzór”; II CSK 84/12, LEX nr 1232233). W tym miejscu należy zwrócić uwagę, iż ocena charakteru umowy zależy nie od jej nazwy, ale od rzeczywistej treści oraz celu i zgodnego zamiaru stron. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 listopada 2010 r. (I CSK 703/09, LEX nr 724984). W omawianej sprawie wolą stron było rozdzielenie poszczególnych prac remontowych na trzy części. Strony zawarły odrębne trzy umowy na wykonanie poszczególnych prac. Każda z umów przewidywała odrębne wynagrodzenia za wykonanie prac w niej opisanych, sankcje za ich niewykonanie w terminie. Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż umowa łącząca strony, z której powód wywodził swoje roszczenia, posiada cechy pozwalające na zakwalifikowanie jej jako umowy o dzieło, a zatem podstawą prawną uwzględnionego roszczenia był art. 627 k.c. Jak już wyżej wskazano przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Fakt prawidłowego wykonania elewacji budynku nie budzi wątpliwości. Strony sporządziły protokół odbioru powyższych prac bez usterek. W tej sytuacji wykonawcy należy się wynagrodzenie.

Pozwany w niniejszej sprawie podniósł zarzut potrącenia kary umownej z należnościami powoda dochodzonymi w pozwie. Pozwany wskazywał, iż dzieło zostało oddane z opóźnieniem i zgodnie z umową naliczył kary umowne. Powód wskazywał, iż do opóźnienia w wykonaniu dzieła doszło z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, który w czasie wykonania elewacji zlecił prace dodatkowe wewnątrz budynku i wstrzymał prace rozważając montaż drzwi i okien. W tej sytuacji ukończenie prac w terminie nie było możliwe z przyczyn nie leżących po stronie wykonawcy. Zgodnie z art. 483§1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Możliwość nałożenia kary umownej występuje wyłącznie w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez dłużnika.

Kara umowna pełni funkcję gwarancyjną i odszkodowawczą. Na jej podstawie wierzyciel ma prawo domagać się od dłużnika naprawienia szkody wynikłej z niewykonania albo nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego.

W przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, iż powód wykonał swoje zobowiązanie w sposób nienależyty. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, zgodnie z umową roboty miały zostać zakończone do dnia 30 kwietnia 2019 roku. Pozwany wstrzymał wykonanie prac z uwagi na planowaną wymianę okien i drzwi wejściowych do budynku. Nie wymaga wiedzy specjalistycznej (biegłego) stwierdzenie, iż tego rodzaju prace mają bezpośrednie przełożenie na wykonanie prac elewacyjnych. Każde ewentualnie wstawione okno, czy drzwi wymagają także prac wykończeniowych tzw. obróbki wokół ram okiennych, ościeżnic. Dopiero wykonanie tych prac umożliwia pomalowanie elewacji bezpośrednio przy nowo założonej stolarce. W tej sytuacji wyjaśnienia powoda i zeznania świadków potwierdzających ten fakt są zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Dodatkowo pracownicy powoda na prośbę pozwanego i najemcy budynku musieli wykonać dodatkowe prace nie przewidziane żadną z umów, związane z remontem pomieszczeń po pracach elektrycznych i wykonać w sposób prawidłowy sanitariaty, tak by budynek mógł zostać oddany do użytkowania i spełniał oczekiwania najemcy.

W ocenie Sądu zarzut naliczenia kar umownych i ich potrącenia z wynagrodzeniem powoda pojawił się wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania jako forma obrony. Wcześniej pozwany nigdy nie wspominał o możliwości naliczenia kar umownych. O rzekomym opóźnieniu, zwłoce w wykonaniu prac nie znalazła się żadna adnotacja w protokole. Po wystawieniu faktury VAT pozwany prosił o jej wycofanie i prolongatę terminu do jej zapłacenia. Na jego prośbę powód wycofał fakturę i kolejną wystawił w następnym miesiącu. Co więcej z korespondencji mailowej wynika, iż do momentu złożenia pozwu pozwany nie negocjował swego obowiązku zapłaty, a jedynie wskazywał na brak środków i prosił o kolejne terminy. Noty księgowe na rzekome kary umowne dotyczące wszystkich zawartych przez strony umów pojawiły się już po złożeniu przez powoda pozwu do Sądu. W tej sytuacji wyjaśnienia pozwanego o przyczynach opóźnienia prac budzą wątpliwości. Podkreślić należy raz jeszcze, iż w ocenie Sądu brak było podstaw do naliczenia powodowi kar umownych, bowiem do nieterminowego wykonania działa doszło z przyczyn leżących po stronie zamawiającego.

Odnosząc się do zarzutu potrącenia wskazać należy, iż do potrącenia może dojść wyłącznie w sposób wskazany w art. 498 k.c. Zgodnie z powyższym przepisem potrącenie jest możliwe gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Potrącenie jest czynnością materialnoprawną, dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Potrącenie wywołuje skutek w postaci wzajemnego umorzenia wierzytelności, do wysokości wierzytelności niższej. Zatem skuteczne podniesienie zarzutu potrącenia wymaga także wykazania, iż oświadczenie o potrąceniu zostało złożone drugiej stronie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż wobec braku podstaw do naliczenia kary umownej strony nie były wzajemnie dłużnikami i wierzycielami. Powód nie był zobowiązany do zapłaty pozwanemu żadnych należności. Natomiast pozwany winien zapłacić powodowi należne wynagrodzenie.

Po wtóre, w omawianej sprawie pozwany sporządzając noty księgowe za rzekome kary umowne określił w nich termin zapłaty na dzień 15 lutego 2020 roku. Jednocześnie z wystawieniem not księgowych złożył powodowi w dniu 12 lutego 2020 roku oświadczenie o ich potrąceniu. Warto podkreślić, iż w chwili składania oświadczenia o potrąceniu hipotetyczne roszczenia pozwanego z tytułu kar umownych nie były jeszcze wymagalne. Roszczenie o zapłatę kary umownej jest zobowiązaniem bezterminowym. Oznacza to, iż w przypadku powstania opóźnienia w wykonaniu zobowiązania dłużnik nie jest obowiązany do niezwłocznej zapłaty kary umownej. Roszczenie o zapłatę kary umownej staje się wymagalne z chwilą wskazaną w wezwaniu dłużnika do zapłaty. Zgodnie z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Roszczenia te zatem nie mogły zostać skutecznie

potrącone w dniu 12 lutego 2020 roku. Pozwany zauważył swój błąd i kolejne oświadczenie o potrąceniu złożył w dniu 20 lutego 2020 roku.

Po trzecie, Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko pełnomocnika powoda o niedopuszczalności potrącenia kar umownych ze wszystkich umów z należnościami powoda z tytułu wynagrodzenia za wykonane dzieło dochodzonymi w niniejszej sprawie. Zgodnie z art. 203¹§1 k.p.c. podstawą zarzutu potrącenia może być tylko wierzytelność pozwanego z tego samego stosunku prawnego co wierzytelność dochodzona przez powoda, chyba że wierzytelność pozwanego jest niesporna lub uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego. Skoro wolą stron było rozbić prace remontowych na trzy różne zadania i zawarcie trzech odrębnych umów na wykonanie poszczególnych prac remontowych to trudno uznać aby był to jeden stosunek prawny. Intencją ustawodawcy wprowadzającego powyższy przepis było ograniczenie możliwości podnoszenia zarzutu potrącenia wierzytelności nie związanych ze zgłoszonym w pozwie roszczeniem. Nie budzi wątpliwości, iż zakres rozpoznania sprawy określił powód wskazując podstawę faktyczną zgłoszonego żądania. W tej sytuacji możliwość uwzględnienia zarzutu potrącenia innych wierzytelności, nie związanych z tym samym stosunkiem prawnym możliwa byłaby tylko wtedy gdyby były one niesporne lub uprawdopodobnione dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego. W omawianej sprawie sytuacja taka nie nastąpiła. Zgłaszane do potrącenia wierzytelności były sporne, wątpliwe i nie były uprawdopodobnione dokumentami pochodzącymi od innych osób niż pozwanego.

Wysokość należnego powodowi wynagrodzenia nie była kwestionowana w toku postępowania.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd zgodnie z przywołanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji orzeczenia. O odsetkach orzeczono zgodnie z art. 481§1 k.c. powód wystawił fakturę Vat za wykonane dzieło z terminem płatności do 7 lipca 2019 roku. W tej sytuacji odsetki ustawowe za opóźnienie należą się od dnia następnego tj. od 8 lipca 2019 roku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł stosownie do art. 98 i 99 k.p.c. przyjmując ogólną regułę odpowiedzialności za wynik procesu. Pozwany jako strona przegrywająca jest obowiązany do zwrotu powodowi kosztów postępowania, na które składają się: opłata od pozwu 3905 zł i wynagrodzenie pełnomocnika 5400zł ustalone zgodnie z §2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 265), powiększone o opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17zł.

SSO Wojciech Modrzyński

(...)

ZARZĄDZENIE

1) (...) (...)

2) (...)

T., (...)

(...)